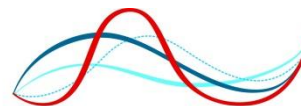

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU

DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU
REPUBLIKE HRVATSKE

IZVJEŠTAJ O KVALITETI ZA STATISTIČKO ISTRAŽIVANJE
Strukturne poslovne statistike poduzeća (SPSPod)
za 2019.

Organizacijska jedinica: Odjel strukturnih poslovnih statistika
Priredila: Paula Nimac

ožujak 2022

0. Osnovne informacije

- Svrha, cilj i predmet istraživanja

Strukturne poslovne statistike (SPS) na temelju promatranja aktivnih jedinica opisuju strukturu, izvođenje i učinak pojedinih gospodarskih djelatnosti, vrednovan u tržišnim cijenama. Pribavljaju informacije o prihodima i rashodima, veličini, zaposlenosti, produktivnosti, nacionalnoj i regionalnoj specijalizaciji, investicijama itd.

Svrha istraživanja strukturnih poslovnih statistika jest praćenje poslovanja i osiguravanje međunarodno usporedivih podataka u potpunosti u skladu s europskim standardima strukturnih poslovnih statistika (Uredba (EZ) br. 295/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2008.). Dobiveni pokazatelji omogućuju analizu poslovanja i strukturnih promjena poslovne populacije. Osnova su za izradu tržišnih analiza i donošenje poslovnih odluka te za izračun bruto domaćeg proizvoda i ocjenu osnovnih makroekonomskih kategorija.

- Izvještajno razdoblje

Kalendarska godina

- Pravni akti i drugi sporazumi

Uredba (EZ) br. 295/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2008. o strukturnim poslovnim statistikama (preinaka) (SL L 97, 9. travnja 2008.) kako je posljednji put izmijenjena Uredbom Komisije (EU) br. 446/2014 od 2. svibnja 2014. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 295/2008 Europskog parlamenta i Vijeća o strukturnim poslovnim statistikama i uredbi Komisije (EZ) br. 251/2009 i (EU) br. 275/2010 u pogledu serija podataka koji se prikupljaju i mjerila za ocjenu kvalitete strukturnih poslovnih statistika (SL L 132, 3. svibnja 2014.)

Uredba Komisije (EZ) br. 250/2009 od 11. ožujka 2009. o provedbi Uredbe (EZ) br. 295/2008 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu definicija obilježja, tehničkog formata za slanje podataka, zahtjeva dvostrukoga slanja podataka za NACE Rev. 1.1. i NACE Rev. 2. i dopuštenih odstupanja za strukturne poslovne statistike (SL L 86, 31. ožujka 2009.) kako je posljednji put izmijenjena Provedbenom uredbom Komisije (EU) br. 439/2014 od 29. travnja 2014. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 250/2009 o provedbi Uredbe (EZ) br. 295/2008 Europskog parlamenta i Vijeća o strukturnim poslovnim statistikama u pogledu definicija obilježja i tehničkog formata za slanje podataka (SL L 128, 30. travnja 2014.)

Uredba Komisije (EZ) br. 251/2009 od 11. ožujka 2009. o provedbi i izmjeni Uredbe (EZ) br. 295/2008 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu serija podataka koji se prikupljaju za potrebe strukturne poslovne statistike te potrebnih prilagodbi nakon revizije statističke klasifikacije proizvoda po djelatnostima (KPD) (SL L 86, 31. ožujka 2009.) kako je posljednji put izmijenjena Uredbom Komisije (EU) br. 446/2014 od 2. svibnja 2014. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 295/2008 Europskog parlamenta i Vijeća o strukturnim poslovnim statistikama i uredbi Komisije (EZ) br. 251/2009 i (EU) br. 275/2010 u pogledu serija podataka koji se prikupljaju i mjerila za ocjenu kvalitete strukturnih poslovnih statistika (SL L 132, 3. svibnja 2014.) te Uredbom Komisije (EU) br. 2112/2015 od 23. studenoga 2015. o izmjeni aneksa I Uredbe Komisije (EZ) br. 251/2009 o provedbi Uredbe (EZ) br. 295/2008 Europskog parlamenta i Vijeća o strukturnim poslovnim statistikama u pogledu prilagodbe serija podataka nakon revizije klasifikacije proizvoda po djelatnostima (KPD) (SL L 306, 24. studenoga 2015.)

Uredba Komisije (EU) br. 275/2010 od 30. ožujka 2010. o provedbi Uredbe (EZ) br. 295/2008 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu mjerila za ocjenu kvalitete strukturnih poslovnih statistika (SL L 86, 1. travnja 2010.) kako je posljednji put izmijenjena Uredbom Komisije (EU) br. 446/2014 od 2. svibnja 2014. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 295/2008 Europskog parlamenta i Vijeća o strukturnim poslovnim statistikama i uredbi Komisije (EZ) br. 251/2009 i (EU) br. 275/2010 u pogledu serija podataka koji se prikupljaju i mjerila za ocjenu kvalitete strukturnih poslovnih statistika (SL L 132, 3. svibnja 2014.)

Eurostatov priručnik za izradu strukturnih poslovnih statistika

Uredba (EZ) br. 1893/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. prosinca 2006. o uspostavljanju statističke klasifikacije ekonomskih djelatnosti NACE Rev. 2 i izmjenama Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3037/90 kao i određenih uredbi EZ-a o posebnim statističkim područjima (SL L 393, 30. prosinca 2006.)

Uredba Vijeća (EEZ) br. 696/93 od 15. ožujka 1993. o statističkim jedinicama za promatranje i analizu proizvodnih sustava unutar Zajednice (SL L 76, 30. ožujka 1993.)

Zakon o računovodstvu (NN, br. 78/15., 134/15. i 120/16.)

Odluka o Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti – NKD 2007. (NN, br. 58/07. i 72/07.)

Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja (NN, br. 95/16.)

Pravilnik o obliku i sadržaju dodatnih podataka za statističke i druge potrebe (NN, br. 2/17.)

- Sustav klasifikacija

Nacionalna klasifikacija djelatnosti 2007. (NKD 2007.)

- Statistički pojmovi i definicije

Broj poduzeća (EU-ova šifra 11110) jest broj poduzeća registriranih u Statističkome poslovnom registru koja su bila aktivna barem dio izvještajnog razdoblja. Poduzeće se smatra aktivnim ako je imalo zaposlene ili je ostvarilo promet ili investicije.

Promet (EU-ova šifra 12110) obuhvaća obračunane prihode od prodaje proizvoda, roba i usluga trećim stranama, bez odbitnog PDV-a. Isključeni su financijski, ostali i izvanredni prihodi.

Vrijednost proizvodnje (EU-ova šifra 12120) mjeri sve stvarno proizvedene vrijednosti unutar poduzeća, temeljene na prodaji, uzimajući u obzir promjene zaliha i daljnju prodaju roba i usluga.

Bruto marža na robu za daljnju prodaju (EU-ova šifra 12130) odgovara razlici prometa ostvarena od trgovačkih djelatnosti i ukupnih nabava roba i usluga za daljnju prodaju, uzimajući u obzir promjene zaliha tih roba i usluga.

Dodana vrijednost prema troškovima proizvodnih čimbenika (EU-ova šifra 12150) jest bruto zarada od poslovnih aktivnosti prilagođena za operative subvencije i indirektno poreze, izračunana u bruto izrazu (bez oduzimanja amortizacije). Prihod i rashod klasificiran kao financijski isključen je iz dodane vrijednosti.

Bruto poslovni višak (EU-ova šifra 12170) odgovara višku stvorenu iz poslovnih djelatnosti nakon što se podmire troškovi osoblja.

Ukupne nabave roba i usluga (EU-ova šifra 13110) uključuju vrijednost svih roba i usluga (bez odbitnog PDV-a) nabavljenih u obračunskom razdoblju, osim kapitalnih dobara čija se upotreba registrira kao upotreba fiksnoga kapitala. Rashodi klasificirani kao financijski isključeni su.

Kupnja roba i usluga za daljnju prodaju (EU-ova šifra 13120) obuhvaća vrijednost dobara i usluga (bez odbitnog PDV-a) kupljenih za preprodaju trećim stranama.

Plaćanja za agencijske radnike (EU-ova šifra 13131) obuhvaćaju plaćanja agencijama za povremeno korištenje (najam) tzv. agencijskih radnika. Ta plaćanja nisu uključena u troškove osoblja.

Promjene zaliha roba i usluga (EU-ova šifra 13210) odgovaraju razlici između vrijednosti ukupnih zaliha (zaliha robe i usluga kupljenih za daljnju prodaju, zaliha gotovih proizvoda i proizvodnje u tijeku i zaliha sirovina i materijala) na kraju i na početku razdoblja.

Promjene zaliha robe i usluga kupljenih za daljnju prodaju (EU-ova šifra 13211) dio su ukupnih promjena zaliha roba i usluga koje se odnose na promjenu stanja zaliha robe i usluga nabavljenih samo radi preprodaje u istom obliku u kojem su i nabavljene.

Promjene zaliha gotovih proizvoda i proizvodnje u tijeku (EU-ova šifra 13213) dio su ukupnih promjena zaliha roba i usluga koje se odnose na promjenu stanja zaliha još neprodanih gotovih proizvoda i proizvodnje u tijeku, vrednovanih prema troškovima proizvodnje, a prije vrijednosnih usklađenja.

Troškovi osoblja (EU-ova šifra 13310) jesu naknade koje je poslodavac obračunao i plative su zaposlenicima u zamjenu za obavljen rad, a sastoje se od nadnica i plaća (EU-ova šifra 13320) i troškova socijalnog osiguranja (EU-ova šifra 13330).

Nadnice i plaće (EU-ova šifra 13320) jesu ukupne naknade, u gotovini ili naravi, plative zaposlenicima u zamjenu za rad obavljen u obračunskom razdoblju, uključujući troškove poreza i doprinosa iz plaća koje poslodavac zadržava i izravno plaća nadležnim institucijama u ime zaposlenika.

Troškovi socijalnog osiguranja (EU-ova šifra 13330) odgovaraju vrijednosti svih obračunatih socijalnih doprinosa na plaće, za sve zaposlenike, bez obzira na to jesu li propisani zakonom, kolektivnim ugovorom, ugovorom o radu ili su pak dobrovoljni.

Plaćanja za dugoročni najam (EU-ova šifra 13411) uključuju sve troškove koji se odnose na najam materijalne imovine za razdoblje dulje od jedne godine, a plaćanja za operativni leasing odnose se na troškove korištenja materijalne imovine stavljene na korištenje ugovorom o operativnom leasingu. Sva plaćanja vezana za financijski leasing treba isključiti.

Bruto investicije u materijalnu imovinu (EU-ova šifra 15110) obuhvaćaju sve ostvarene investicije u novu i rabljenu materijalnu imovinu u izvještajnom razdoblju, čiji je vijek upotrebe dulji od jedne godine, uključujući neproizvedenu materijalnu imovinu kao što je zemljište.

Bruto investicije u zemljište (EU-ova šifra 15120) obuhvaćaju ulaganja u zemljište i poboljšanja zemljišta, podzemna nalazišta, šume i kopnene vode. Kada je zemljište nabavljeno s već postojećim zgradama/objektima te vrijednost tih dviju sastavnica nije odvojiva, a procijenjeno je da vrijednost zemljišta nadmašuje vrijednost postojećih objekata, ukupna vrijednost tog ulaganja sadržana je pod ovom stavkom. Ne uključuje se stjecanje zemljišta restrukturiranjem (udruživanje, preuzimanje i sl.).

Bruto investicije u postojeće zgrade i druge građevine (EU-ova šifra 15130) obuhvaćaju nabavu već postojećih, korištenih zgrada i drugih građevinskih objekata u tijeku izvještajnog razdoblja.

Kada je zemljište nabavljeno s već postojećim zgradama/objektima te vrijednost tih dviju komponenata nije odvojiva, a procijenjeno je da vrijednost zgrada nadmašuje vrijednost zemljišta, ukupna vrijednost tog ulaganja sadržana je pod ovom stavkom. Ne obuhvaća se nabava novih zgrada, koje dosad nisu korištene, kao ni postojeće zgrade i objekti stečeni restrukturiranjem.

Bruto investicije u gradnju i preinake zgrada (EU-ova šifra 15140) obuhvaćaju nabavu (dosad nekorištenih) i gradnju novih zgrada i drugih građevinskih objekata te dogradnju, preinake, poboljšanja i obnavljanja postojećih zgrada i objekata kojima se produžuje vijek trajanja ili povećava kapacitet te ugradnju ili veću rekonstrukciju trajnih instalacija.

Bruto investicije u strojeve i opremu (EU-ova šifra 15150) obuhvaćaju ulaganja u nove i rabljene strojeve, opremu i transportna sredstva te poboljšanja i obnavljanja kojima im se produžuje vijek trajanja ili povećava produktivnost. Ne uključuju se stjecanja restrukturiranjem (udruživanje, preuzimanje i sl.).

Prodaja materijalne imovine (EU-ova šifra 15210) uključuje vrijednost postojeće materijalne imovine prodane trećim stranama, iskazanu u cijenama koje su stvarno primljene (isključujući PDV).

Broj zaposlenih osoba (EU-ova šifra 16110) jest ukupan broj osoba koje rade u poduzeću (uključujući vlasnike koji rade, ortakne koji redovito rade u jedinici, neplaćene obiteljske radnike i volontere) te osoba koje rade izvan poduzeća kojem pripadaju, a ono ih plaća.

Broj plaćenih zaposlenika (EU-ova šifra 16130) definiran je kao broj osoba koje s poduzećem imaju ugovor o zaposlenju (koji može biti formalni ili neformalni) i rade za poduzeće u zamjenu za naknadu u novcu ili u naravi, bez obzira na to gdje je rad obavljen (unutar ili izvan poduzeća).

Broj zaposlenika izražen ekvivalentom punoga radnog vremena (EU-ova šifra 16140) jest omjer broja stvarno odrađenih i broja mogućih sati rada plaćenih zaposlenika.

Broj odrađenih sati zaposlenika (EU-ova šifra 16150) obuhvaća stvarno odrađene sate zaposlenika, koji osim rada uključuju i vrijeme potrebno za pripremu radnog mjesta te kraće odmore na samom radnome mjestu. Ne obuhvaćaju se sati koji su obračunani, ali nisu stvarno odrađeni (npr. godišnji odmor, blagdani, bolovanja, dnevne pauze za jelo, i sl.).

Kupnje energetskih proizvoda (EU-ova šifra 20110) uključuju nabavu svih energetskih proizvoda, nabavljenih kako bi se koristili isključivo kao gorivo ili energija. Energetski proizvodi nabavljeni kao sirovine ili za preprodaju bez prerade isključeni su.

- Statistička jedinica

Statistička jedinica koja se upotrebljava jest poduzeće.

- Statistička populacija

Obuhvaćena su aktivna poduzeća koja su, prema glavnoj djelatnosti, svrstana u područja B do J i L do N te u odjeljak 95 područja S NKD-a 2007.

1. Relevantnost

1.1. Korisnici podataka

Interni korisnici:

- Statistički poslovni registar – ažurira se povratnim informacijama iz strukturnih poslovnih statistika
- Tuzemne FATS statistike (iFATS) – kreiraju se na temelju rezultata strukturnih poslovnih statistika
- kratkoročne poslovne statistike
- statistika industrije
- statistika trgovine
- statistika građevinarstva

Vanjski korisnici:

- međunarodne organizacije
- ministarstva i tijela državne uprave – podaci na zahtjev
- znanstvenici i istraživači – podaci na zahtjev
- poslovni subjekti – podaci na zahtjev
- novinari

1.1.1. Potrebe korisnika

Standard koji je propisao Eurostat uglavnom zadovoljava domaće i inozemne korisnike, no katkad postoji potreba za detaljnijim podacima.

1.1.2. Zadovoljstvo korisnika

Ne provodi se mjerenje zadovoljstva korisnika kvalitetom podataka.

Nema povratnih informacija o zadovoljstvu vanjskih korisnika kvalitetom podataka.

Interni korisnici uglavnom su zadovoljni kvalitetom podataka.

1.2. Potpunost

Podaci strukturnih poslovnih statistika definirani su EU-ovim uredbama i Eurostatovim metodološkim standardima.

1.2.1. Stopa potpunosti podataka

Stopa potpunosti podataka jest 100%.

2. Točnost i pouzdanost

2.1. Uzoračka pogreška

Nije primjenjivo.

2.1.1. Pokazatelji uzoračke pogreške

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2. Neuzoračka pogreška

Neuzoračka pogreška pojavljuje se u obliku pogreške obuhvata, pogreške mjerenja, pogreške obrade i pogreške izbora modela.

2.2.1. Pogreška obuhvata

Nema točnih informacija o jedinicama izvan obuhvata, ali pretpostavlja se da ih je vrlo malo. Statistički poslovni registar kontinuirano provjerava sve relevantne administrativne izvore (administrativni registar, obrtni registar).

2.2.2. Stopa nadobuhvata

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2.3. Pogreška mjerenja

Kontrole se primjenjuju na izvorima podataka (Fina, druge službe i odjeli Državnog zavoda za statistiku). Radi smanjenja pogrešaka Odjel strukturnih poslovnih statistika dostavlja izvorima podataka prijedloge za unaprjeđenje kontrola i metodoloških uputa.

2.2.4. Pogreška neodgovora

Nije primjenjivo.

2.2.5. Stopa neodgovora jedinice

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2.6. Stopa neodgovora na određenu varijablu

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2.7. Pogreška obrade

Pogreške unosa i obrade nastale na izvorima otklanjaju se automatskim postupkom obrade podataka. Moguće su pogreške obrade zbog neodgovarajućega automatskog postupka obrade podataka (prekomjerna obrada podataka).

2.2.8. Stopa imputacije

Pokazatelj za ovo istraživanje ne izračunava se.

2.2.9. Pogreška izbora modela

Eventualne pogreške nastaju zbog neprikladnosti modela procjene u pojedinim slučajevima.

2.3. Revizija podataka

2.3.1. Politika revizije podataka

Za strukturne poslovne statistike trenutačno ne postoji revizijska politika.

2.3.2. Praksa revizije podataka

Za strukturne poslovne statistike ne postoji praksa revizije podataka.

2.3.3. Prosječna veličina revizije podataka

Prosječna veličina revizije:

Statistika	Područje obuhvata	Vrijednost obuhvata	Napomena	Vrijednost
Promet	Republika Hrvatska			0,053
Broj zaposlenih osoba	Republika Hrvatska			0,062

2.4. Desezoniranje

Nije primjenjivo.

3. Pravodobnost i poštovanje rokova objavljivanja

3.1. Pravodobnost

Privremeni podaci objavljuju se s vremenskim odmakom od 11 mjeseci, a konačni s odmakom od 19 mjeseci od kraja izvještajnog razdoblja.

3.1.1. Pravodobnost prvih rezultata

Pravodobnost prvih rezultata jest T + 11 mjeseci.

3.1.2. Pravodobnost konačnih rezultata

Pravodobnost konačnih rezultata jest T + 19 mjeseci.

3.2. Poštovanje rokova objavljivanja

Svi podaci objavljuju se u planiranim rokovima u skladu s Kalendarom objavljivanja statističkih podataka.

3.2.1. Poštovanje rokova objavljivanja – dostava i objavljivanje

Vremenska određenost jest 1.

4. Pristupačnost i jasnoća

- mrežne stranice Državnog zavoda za statistiku – elektronička verzija Priopćenja
- mrežne stranice Državnog zavoda za statistiku – baza podataka
- ostalo (telefaks, elektronička pošta i dr.)

4.1. Priopćenja

Osnovni strukturno-poslovni pokazatelji poduzeća u 2019. – privremeni podaci
Strukturno-poslovni pokazatelji poduzeća u 2019.

4.2. Mrežna baza podataka

Strukturne poslovne statistike poduzeća u PC-Axisu

(poveznica

https://www.dzs.hr/PXWeb/Menu.aspx?px_type=PX&px_db=Strukturne+poslovne+statistike&px_language=hr)

4.3. Pristup mikropodacima

Dostupnost je u skladu s odredbama Zakona o službenoj statistici, Pravilnika o pristupu povjerljivim statističkim podacima i Pravilnika o načinu korištenja povjerljivih statističkih podataka za znanstvene svrhe.

4.4. Dokumentacija o metodologiji

- mrežne stranice Državnog zavoda za statistiku – elektronička verzija Priopćenja
- mrežne stranice Državnog zavoda za statistiku – baza podataka
- mrežne stranice Državnog zavoda za statistiku – mapa Službe strukturnih poslovnih statistika

(poveznica

<https://www.dzs.hr/Hrv/DBHomepages/Strukturne%20poslovne%20statistike/metodologija-Strukturne%20poslovne%20statistike.htm>)

5. Usklađenost i usporedivost

5.1. Koeficijent asimetričnosti zrcalnih statistika

Nije primjenjivo.

5.2. Usporedivost tijekom vremena

Usporedive serije podataka dostupne su za razdoblje od 2008. do 2018. U 2019. nastupio je prekid vremenske serije i podaci nisu usporedivi s prethodnim godinama.

5.2.1. Duljina usporedivih vremenskih serija

Duljina usporedivih vremenskih serija jest 1.

5.2.2. Razlozi za prekid u vremenskoj seriji

Podaci za 2019. nisu usporedivi s podacima prethodnih godina zbog proširenja obuhvata aktivnih poduzeća (od 2019. uključene su i one fizičke osobe koje obavljaju samostalnu djelatnost, a čija je aktivnost utvrđena na temelju prijava poreza na dohodak u paušalnom iznosu). Osim toga, do 2018. referentne godine pravne i fizičke osobe koristile su se kao ekvivalent poduzeću, dok se od 2019. primjenjuje definicija poduzeća prema metodologiji EU-a.

5.3. Usklađenost kratkoročnih i godišnjih statistika

Pokazatelj se za ovo istraživanje ne izračunava.

5.4. Usklađenost s podacima nacionalnih računa

Pokazatelj se za ovo istraživanje ne izračunava.

5.5. Usklađenost s podacima iz administrativnih izvora

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

6. Trošak i opterećenje

6.1. Trošak

Troškovi proizvodnje minimalni su i uglavnom se odnose na troškovne potrebe kontrole izvora i obrade podataka, s obzirom na to da se ulazni podaci preuzimaju iz postojećih administrativnih i statističkih izvora.

6.2. Opterećenje

Opterećenje izvještajnih jedinica svedeno je na najmanju moguću mjeru upotrebom administrativnih izvora. Opterećenje je prisutno samo u slučajevima kad je potrebna provjera podataka izravnim kontaktiranjem s izvještajnim jedinicama.